

هیئت وزیران در جلسه ۲/ ۲۷ / ۱۴۰۲ به پیشنهاد شورای عالی حفاظت فنی و وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی و به استناد تبصره (۲) ماده واحده قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۸۱) مقاله نامه ایمنی و بهداشت شغلی مصوب ۱۴۰۰ ، آیین نامه اجرایی قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد :

آیین نامه اجرایی قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۸۱) مقاله نامه ایمنی و بهداشت شغلی

ماده ۱ - در این آیین نامه ، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند :

۱ - قانون مقاوله نامه : قانون تصویب مقاوله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۸۱) مقاله نامه ایمنی و بهداشت شغلی مصوب ۱۴۰۰ .

۲ - سیاست ملی قانون مقاوله نامه : مجموعه ای از اصول ، قواعد ، طرح ها و اقدامات در سطح ملی است که به منظور تحقق اهداف ذکر شده در قانون مقاوله نامه تنظیم می گردد .

۳ - کارگر (نیروی کار) : تمامی اشخاص شاغل از جمله کارمندان دولت .

۴ - فعالیت اقتصادی : تمام بخش هایی که کارگران در آن اشتغال دارند ، از جمله مشاغل دولتی .

۵ - کارفرما : شخصی حقیقی که کارگران در آن حقوقی کار (نیروی کار) را به درخواست و به حساب خود در مقابل دریافت حق السعی به کار می گیرد .

تبصره - درمورد دستگاه اجرایی ، بالاترین مقام دستگاه محل کار ، در حکم کارفرما محسوب میشود .

۶ - پیمانکار : شخص حقیقی یا حقوقی ذی صلاحی که بر اساس اسناد و مدارک پیمان ، مسئولیت اجرای عملیات پیمان را به عهده می گیرد .

۷ - ایمنی و بهداشت شغلی : مجموعه اقداماتی که با هدف پیشگیری از آسیب ها ، بیماری های ناشی از کار و همچنین حفاظت و ارتقای سلامت کارگران و بهبود شرایط کار انجام می پذیرد .

۸ - بیماری ناشی از کار (بیماری شغلی) : هرگونه اختلال جسمی و یا روانی ناشی از کار که در نتیجه مواجهه با عوامل زیان آور موجود در محیط کار ایجاد و یا تشديد می شود .

۹ - حادثه ناشی از کار (حادثه شغلی) : حادثی که در حین انجام وظیفه شغلی و به سبب آن برای کارگر اتفاق می افتد . مقصود

از حین انجام وظیفه شغلی ، تمام اوقاتی است که کارگر در کارگاه یا مؤسسات وابسته یا ساختمان ها و محوطه آن مشغول کار باشد و یا به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه عهده دار انجام مأموریتی باشد .

۱۰ - عوامل زیان

آور محیط کار : هرگونه عامل زیان آور فیزیکی ، شیمیایی ، مکانیکی ، عدم تطابق محیط کار با فرد (ارگونومیک) ، زیستی و روحی روانی موجود در محیط کار که بروز بیماری و یا ایجاد حادثه شغلی را سبب شود .

۱۱

- محل کار / کارگاه : محلی که تحت نظارت مستقیم یا غیرمستقیم کارفرما قرار دارد و به درخواست وی یا نماینده قانونی وی ، کارگر (نیروی کار) برای انجام کار در آن محل حاضر شده یا رفت و آمد داشته باشد .

۱۲ - شورای عالی : شورای عالی حفاظت فنی موضوع مواد (۸۵) و (۸۶) قانون کار مصوب ۱۳۶۹ .

۱۳ - وزارت بهداشت : وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی .

۱۴ - وزارت : وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

۱۵ - محیط کار خطرناک : محیطی که در آن ، احتمال وقوع مخاطرات با شدت مرگبار یا فاجعه بار در حد بالا یا بسیار بالا باشد .

۱۶ - سامانه ملی : سامانه ملی یکپارچه ثبت حوادث و بیماریهای شغلی .

۱۷ - حدود مجاز مواجهه شغلی : میزانی از آلاینده های محیط کار و شرایطی که اگر کارگران به طور مداوم و به شکل روزانه در طول مدت سالوات کاری خود با آن مواجهه داشته باشند ، تقریبا همه آنها از تأثیرات زیان آور این آلاینده ها مصنون خواهند ماند . در خصوص حدود مجاز مواجهه شغلی کوتاه مدت و سقفی مواد شیمیایی ، حدود مجاز مواجهه شغلی اعلام شده توسط وزارت بهداشت ملاک عمل می باشد .

ماده ۲ - سیاست ملی ایمنی و بهداشت موضوع این آیین نامه با هدف پیشگیری و کاهش کمی معنادار وقوع حوادث و بیماری های شغلی در محیط کار به شرح زیر می باشد :

۱ - توسعه ، ارتقا و به روزرسانی

مقررات ایمنی و بهداشت شغلی توسط وزارت با همکاری وزارت بهداشت و سایر دستگاه های ذی ربط و تشکل های کارگری و کارفرمایی به منظور تأمین محیط کار ایمن و سالم برای کارگران (نیروهای کار) .

۲ - اطمینان از تأمین عوامل مادی محل کار (ابزار ، ماشین آلات ، تجهیزات و مواد) و عناصر شیمیایی ، فیزیکی و زیستی و فرآیندهای کار به صورت ایمن و سالم با رعایت مقررات ایمنی و بهداشت شغلی و استانداردهای معتبر ملی یا بین المللی (طراحی ، آزمایش ، انتخاب ، جایگزینی ، نصب و راه اندازی ، تدارک ، به کارگیری عوامل مادی کار) از سوی کارفرما .

ارتقا و بهبود نظام مدیریت ایمنی و بهداشت در بنگاه های اقتصادی کشور همراه با پایش و نظارت مستمر آن توسط کارفرما برای پیشگیری از حوادث و بیماری های شغلی با به کارگیری فناوری های نوین اثربخش .

۴ - ایجاد و ارتقای تعهد و مسئولیت پذیری کارگران در راستای بهبود ، حفظ و نگهداری محیط کار ایمن و سالم .

۵ - ایجاد و توسعه بسترها تحقیق ، آموزش و پژوهش برای تأمین محیط کار سالم و ایمن و تربیت نیروی کار متخصص در راستای فرهنگ سازی در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی در جامعه کار و تولید .

۶ - جلب مشارکت کارفرمایان در راستای صیانت و حمایت از نیروی کار با سیاست های تشویقی به منظور دسترسی به فناوری های نوین ایمن و بی خطر با هدف تأمین محیط کار ایمن و سالم .

۷ - ایجاد ، راه اندازی و بهبود سامانه های ثبت و گزارش گیری حوادث و بیماری های شغلی و ارائه اطلاعات بیماری های شغلی توسط وزارت بهداشت به وزارت با رعایت محترمانگی اطلاعات .

۸ - تدوین ، توسعه و بهبود پایدار و بازنگری دوره ای راهبردی و خط مشی و برنامه های اجرایی برگرفته از سیاست ملی توسط کارفرما در بنگاه های اقتصادی کشور .

ماده ۳ - دستگاه های اجرایی مکلفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ سیاست ملی قانون مقاوله

نامه مندرج در این آیین نامه ، نسبت به تدوین برنامه های راهبردی و عملیاتی خود اقدام و ضمن ارسال نسخه ای از برنامه های مذکور ، گزارش های پیشرفت اقدامات را به صورت سالانه به وزارت ارسال نمایند .

تبصره - برنامه های مذکور در حوزه بهداشت شغلی الزاما پس از اخذ تأییدیه از وزارت بهداشت به وزارت ارسال می شود .

ماده ۴ - وزارت مکلف است نسبت به ایجاد و راه اندازی سامانه ملی با همکاری تشکلات عالی کارفرمایی و کارگری اقدام نماید . دستگاه های اجرایی مسئول ، مؤسسات و صندوق های بیمه ای و بازنیستگی و مشاوره ای موظف به بارگذاری اطلاعات و داده های حادث ناشی از کار و بیماری شغلی و حادث و پیشامدهای خطرناک و حادث رفت و آمدی مطابق با آخرین ویرایش طرح های طبقه بندی مشاغل یا فعالیت اقتصادی بین المللی مورد تأیید سازمان بین المللی کار می باشند . وزارت مکلف است با توجه به ملاحظات امنیتی ، دسترسی مناسب را برای بارگذاری اطلاعات مذکور فراهم نماید .

تبصره - با توجه به نوع و ماهیت فعالیت ها و مأموریت های اطلاعاتی و امنیتی ، بارگذاری اطلاعات و داده های مرتبط با حادث ناشی از کار ، بیماری های شغلی ، پیشامدهای خطرناک و حادث رفت و آمدی نهادهای حساس و امنیتی از این قاعده مستثنی می باشند .

ماده ۵ - وزارت ، وزارت بهداشت و وزارت خانه های آموزش و پرورش و علوم ، تحقیقات و فناوری مکلفند بر اساس سیاست ملی قانون مقاوله نامه ، نسبت به تدوین محتوا و برگزاری دوره های آموزشی مرتبط با ایمنی و بهداشت شغلی برای کلیه مقاطع تحصیلی و آموزشی در حوزه وظایف خود اقدام نموده و گزارش عملکرد خود را به

صورت سالانه به وزارت اعلام نمایند . همچنین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظفند نسبت به برنامه ریزی برای ارتقای فرهنگ ایمنی و بهداشت شغلی اقدام نمایند .

ماده ۶ - وزارت بهداشت مکلف است نسبت به تدوین و به روزرسانی مستمر حدود مجاز مواجهه شغلی اقدام نماید .

ماده ۷ - دستگاه های اجرایی و مراجع دارای صلاحیت صدور مجوز ساخت و تولید ، واردات و بهره برداری ماشین آلات ، تجهیزات فنی و ابزارآلات صنعتی و نیز تجهیزات ایمنی و حفاظت فردی مکلفند با رعایت استانداردهای ایمنی و بهداشت شغلی مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران مطابق با قانون مقاوله نامه اقدام نمایند .

ماده ۸ - اشخاص حقیقی یا حقوقی که به ساخت و تولید ، ورود ، عرضه ماشین آلات ، تجهیزات فنی و ابزارآلات صنعتی می پردازند مکلفند نسبت به رعایت استانداردهای ایمنی و بهداشت شغلی مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران اقدام نمایند .

ماده ۹ - واحدهای مشمول این آیین نامه باید با بهره گیری از مقررات انضباطی کارگاهی و مصوبات شورای عالی کار نسبت به حمایت های قانونی لازم از کارگران دارای شرایط خطر قریب الوقوع و جدی ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار اقدام نمایند .

ماده ۱۰ - وزارت موظف است ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه ، دستورالعمل های حق دانستن و امتناع از کار خطرناک با ضمانت اجرای لازم را در چهارچوب قوانین مربوط ، تدوین و توسط وزیر تعامل ، کار و رفاه اجتماعی ابلاغ نماید .

ماده ۱۱ - کارفرما مکلف است قبل از احداث یا توسعه کارگاه نسبت به پیش بینی موارد ایمنی و بهداشت شغلی در برنامه ها و طرح ها و نقشه های ساختمانی بر اساس قوانین و مقررات ، مطابق با سیاست ملی مندرج در این آیین نامه اقدام نماید .

ماده ۱۲ - کارفرما مکلف است :

۱ - نسبت به نصب و راه اندازی ماشین آلات و تجهیزات فنی بر اساس استانداردهای مورد تأیید سازمان ملی استاندارد ایران اقدام نماید .

۲ - آزمایش های پیش از بهره برداری از ماشین آلات ، دستگاه ها و تجهیزاتی که مطابق با آیین نامه های مصوب شورای عالی در واحدهای مشمول ضروری شناخته شده است را توسط آزمایشگاه ها و مراکز مورد تأیید شورای عالی و در صورت نیاز ، آزمایشگاه های تأیید صلاحیت شده توسط سازمان ملی استاندارد ایران انجام دهد .

ماده ۱۳ - اشخاص حقیقی یا حقوقی که بخواهند لوازم حفاظت فنی و بهداشتی موضوع این آیین نامه را تولید یا وارد کنند ، باید حسب مورد نسبت بهأخذ تأییدیه از وزارت و وزارت بهداشت اقدام نمایند .

ماده ۱۴ - هرگاه اجرای قسمت های مختلف

عملیات یک پیمان به پیمانکاران دیگر محول شود ، هر پیمانکار در محدوده پیمان خود مسئول اجرای کلیه مقررات مرتبط بوده و پیمانکار اصلی وظیفه نظارت و ایجاد هماهنگی بین آنها را بر عهده دارد .

ماده ۱۵ - کارفرما مکلف است ضمن نظارت بر اجرای مقررات موضوع این آیین نامه با همکاری نماینده دارای صلاحیت کارگران در حوزه ایمنی و بهداشت شغلی نسبت به تأمین شرایط ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار اقدام نموده و تمامی اقدامات و اطلاعات مرتبط مورد نیاز را به اطلاع نماینده مذکور برساند . کارگران شاغل در محیط کار موظف به رعایت کلیه موارد ایمنی و بهداشت شغلی در محیط کار می باشند .

ماده ۱۶ - کارگران

یا نماینده قانونی آنها یا تشکیلات قانونی کارگران می توانند نسبت به تحقیق و بررسی ابعاد ایمنی و بهداشت شغلی محیط کار خود اقدام نمایند و در صورت بروز احتمال وقوع حادثه یا بیماری ناشی از کار یا محیط کار خطرناک ، مراتب را به کمیته حفاظت فی و بهداشت کار یا مسئول حفاظت فی و بهداشت کار اعلام نمایند و در صورت عدم وجود کمیته مذکور ، موضوع را به اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی محل اعلام نمایند .

ماده ۱۷

- کارفرما مکلف است ضمن شناسایی کانون های خطر ، مقررات ایمنی و بهداشتی محل کار خود را رعایت نماید و مدیریت خطر (ریسک) را با هدف پیشگیری از حوادث شغلی و بیماری های مرتبط با کار و حذف یا به حداقل رساندن خطرات ، با تهیه وسایل و امکانات لازم و اتخاذ تدبیر پیشگیرانه بهداشتی و حفاظتی مؤثر انجام دهد و بر حسن اجرای موازین ایمنی و بهداشتی محل کار خود ، به طور مستمر نظارت نماید .

ماده ۱۸ - کارفرما مکلف است با هزینه خود نسبت به تأمین محیط کار ایمن و سالم ، ارائه آموزش های لازم در زمینه ایمنی و بهداشت

شغلی مناسب با فعالیت اقتصادی کارگاه خود برای کارگران ، انجام آزمایشات و معاینات شغلی ، تأمین و تحويل وسایل حفاظت فردی و سایر موارد مرتبط ایمنی و بهداشت و سلامت کارگران در کارگاه اقدام نماید .

ماده ۱۹ - کارفرمایان آن دسته از کارگاه هایی که تا قبل از تصویب

و ابلاغ قانون مقاوله نامه و این آیین نامه تأسیس شده و به بهره برداری رسیده اند ، مکلفند ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه نسبت به انطباق شرایط کارگاه خود با الزامات این آیین نامه اقدام نمایند .

ماده ۲۰ - تمام دستگاه های اجرایی و بنگاه های اقتصادی مشمول قانون کار و تابع سایر قوانین ، مشمول این آیین نامه می باشند .

ماده ۲۱ - وزارت مکلف است گزارش عملکرد اجرای این آیین نامه را به صورت سالانه به هیئت وزیران ارایه نماید .

معاون اول رئیس جمهور - محمد مخبر